תלמוד בבלי · אחרונים · אבן העוזר

אבן העוזר על מגילה

רבי בנימין עוזר הכהן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אבן העוזר על מגילה

רבי בנימין עוזר הכהן

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אבן-העוזר-על-מגילה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

דף ג:

רש"י בד"ה את ל"ת דכתיב לא תוכל להתעלם כו' כגון זקן ואינו לפי כבודו עכ"ל. ותמה על זה הרא"ם בביאור סמ"ג שהרי מבואר בש"ס ברכות די"ט דמוקי הש"ס בלאו דלא תסור דרבנן. ואח"כ מותיב שם מוהתעלמת דכבוד הבריות דוחה אפי' איסור תורה. ומשני איסורא מממונא לא ילפינן ע"ש. ובאמת הוא לכאורה תמיה גדולה על רש"י: ונלע"ד לתרץ דרש"י יש לו הכרח לזה. דע"כ הא דמוקי הש"ס בברכות בלאו דלא תסור דרבנן. היינו דהש"ס לא ידע עדיין שם שיש מצוה של תורה שנדחית מפני כבוד הבריות. אבל אחר דמסיק שם דגבי ממונא דחינן איסור תורה מפני כבוד הבריות תו אין צריכין לדחוק לאוקמי בלאו דלא תסור דרבנן. אלא כפי פשט לשון לא תעשה שבתורה. והיינו לאו דלא תוכל כו' כך ס"ל לרבא דהכא. ויצא לרש"י זאת. משום דקשיא לי' לרש"י לפי מאי דפשיטא ליה להש"ס כאן מולאחותו דמת מצוה דוחה כל המצות של תורה בשב ואל תעשה וכמבואר נמי בברכות שם. ואפ"ה מיבעי' לי' לרבא במקרא מגילה שמא עדיף ממת מצוה משום דפרסומי ניסא עדיף. א"כ מאי הדר פשיט ליה מהא דגדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת דרבנן דאף מקרא מגילה נדחה. דלמא הכל דוחה חוץ ממקרא מגילה דפרסומי ניסא עדיף שהרי הש"ס ידע נמי מתחילה דדוחה כל מצות שבתורה וכ"ש דרבנן אך במקרא מגילה מבעיא ליה. לכן פי' רש"י דרבא משמע ליה דלא תעשה שבתורה דקאמר היינו לאו דלא תוכל להתעלם. וס"ל לרבא הא דאמר מר גדול כבוד הבריות היינו פירושו כבוד מת מצוה. כדאמר לעיל מת מצוה עדיף דכבוד הבריות הוא. הרי דמת מצוה קרוי כבוד הבריות. ואמר גדול כבוד הבריות דהיינו מת מצוה שדוחה את ל"ת דלא תוכל להתעלם. כגון שיש לפניו מת מצוה לקבור וגם אבידה לחזור ולטרוח אחריה מת מצוה עדיף. וקשיא ליה לרבא מנ"ל למר הא. וע"כ צ"ל משום דכתיב והתעלמת פעמים שאתה מתעלם כגון זקן ואינו לפי כבודו. וקשה אימא כבוד תורה שאני. אלא ע"כ צ"ל דס"ל למר גדול מת מצוה כמו כבוד תורה. הרי מבואר דמת מצוה דוחה למקרא מגילה. דהא כבר קאמר לעיל בסמוך דכבוד תורה דוחה למקרא מגילה כדאמר שם כל שכן חנוכה ופורים. ופי' בתוס' אע"ג דעי"ז מבטל מקרא מגילה. הרי דכבוד תורה דוחה למקרא מגילה. וכיון דכאן מבורר דמת מצוה ככבוד תורה דמי שפיר נפשט בעי דרבא. זה נ"ל ברור בכוונת רש"י: